

ikamet eden veya uzun bir müddet çalışacak bir şahsın iki yılda bir yurda mal eşya veya vasıta göndermesinin teevizi mümümkün değildir. Zira, bu hariçte tekevvin edilecek servetlerin mal olarak yurda getirilmesi suretiyle bedelsiz ithal imkânlarından spekülâtif maksatlarla istifadeye sebebiyet verecektir. Nitekim, servet transferlerinin ithalât rejimimize ve Türk parasının değerine yaptığı bir rejime yer verilmemiş, sadece, cari liberasyon listesine dâhil malların bedelsiz ithallerinin serbest bırakılması ile iktifa olunmuştur. Esasen döviz tahsisi suretiyle geniş ölçüde yurda getirilebilen bu malların spekülâsyon yapılmasına müsait bulunmadığı izahtan varestedir.

Hal böyle olmakla beraber, hariçte kazancak sağlıyan şahısların, avdetlerinde aynı cins eşyadan getirmemek şartıyla, Türkiye'de mukim üçüncü derece kan hısımları ile eşlerine kıymeti 3 500 liraya kadar hediye göndermeleri imkânı mevcuttur. FOB kıymeti 900 lirayı geçmeyen hediyelerde akrabalık şartı aranmamakta, 300 lira kıymetindeki eşyaların ithali ise serbest bırakılmış bulunmaktadır.

Keyfiyeti bilgilerine arz ederim.

Maliye Bakanı
F. Melen

Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 6.9.1962 tarihli 80 nci Birleşiminde, Iğdır bölgesinde husule gelen zelzele felâketini mahallen tetkik etmek üzere seçilen 3 kişiden mürekkep heyetin raporu

CUMHURİYET SENATOSU BAŞKANLIĞINA

Kars Vilâyetinin Iğdır ilçesinde 5 Eylül 1962 tarihinde vukua gelen deprem dolayısıyla mahallinde tetkiklerde bulunmak ve C. Senatosunun «geçmiş olsun» dileklerini Iğdır halkına ulaştırmak maksadıyla, Riyaset Divanıca vazifelendirilen, 3 kişilik heyetimiz 12 Eylülde Iğdır'a muvasalat etti. Bu ani felâket karşısında, evini barkını kaybeden vatandaşların heyecan ve üzüntüsünü yakinen paylaştı, bir gecelerini onlarla beraber çadırda geçirdi.

C. Senatosunun «geçmiş olsun» dileklerini, gerekli tedbirlerin alınması hususundaki yakın ilgisini, kendilerine ulaştırdı. Iğdırlıların C. Senatosunun bu yakın ilgisi karşısında izhar ettikleri minnettarlık ve şükran duygusunu her şeyden önce ifade etmek isteriz.

Iğdır'da durum: 5 Eylül gecesi vukua gelen deprem her ne kadar orta şiddette olmuşsa da, evlerin inşa tekniği çok iptidai ve yapılar eski olduğundan, tahribat fazla olmuştur. Iğdır'ın içinde ve köylerinde gezdiğimiz evlerin kerpiç duvarlarının çatlamış olduğunu, çatıların çöktüğünü ve oturulamaz duruma geldiğini gördük. Mahallinde hasar tesbiti yapan teknik heyetin ifadesine göre, mevcut meskenlerin % 40 - 50 sinin tamamıyla oturulamaz hale geldiği, geriye kalanların ise büyük çapta tamire muhtaç bulunduğu ve oturulmasının tehlikeli olduğu ifade edilmektedir. Esasen her türlü medenî ihtiyaçlardan ve sağlık şartlarından uzak bulunan bu meskenlerin yıkılması yanında, şükranla ifade etmek isteriz ki, insanca hiçbir zayıat olmamıştır.

Deprem fasıllarla devam etmektedir. Hava yağışlı, önümüz kış olduğundan ve gereken adedde çadır temin edilemediğinden, halk heyecan ve endişe içindedir. 7 500 çadıra ihtiyaç bulunduğu halde, orada bulunduğumuz tarihte, tahsis edilen miktar 2 100 dür. 19 Eylülde İmar ve İskân Bakanlığının verdiği bilgiye göre, gönderilen mahruti çadır adedi 3 071 dir. En az 4 500 çadırın daha tahsisi zaruri görülmektedir.

Deprem gerek sosyal ve gerekse ekonomik bakımdan umumi hayata tesir etmiştir. Devlet daireleri meseâlerine çadırlarda devam etmekte, iş yerleri kısmen yıkıldığından ve kısmen çalışamaz hale geldiğinden, iş hayatı sekteye uğramıştır. Halkın büyük bir kısmı, barınacak bir yer temin edilemediğinden, önümüzdeki kış aylarını ne şekilde geçireceğim endişesi içerisindedir. Moral bakımından tamamıyla çöküntü halinde bulunan felâketzedelerin bu tereddütlerinin süratle giderilmesi ve halkın huzur ve emniyet içinde kışı behemehal bir çadır veya barakada geçirme imkânının temin edileceğine inanması en başta gelen bir husustur.

Gerekli tedbirler: a) Çok sayıda mesken oturulamaz şekilde tahribe mâruz kaldığından, bu kış halkın meskenlere girmesi ihtimali güç olduğundan, istiyenlere kışı geçirmek için çadır tahsisi, veya kendi arsalarında, olmadığı takdirde münasip bir yerde, geçici barakalar inşası için Iğdır'da ve tahribatın fazla olduğu köylerde ucuz kereste ve inşaat malzemesi bulunulmasını zaruri görmekteyiz. Burada ehem-

niyetle işaret etmek isteriz ki, kereste ve in-
şaat malzemesinin kısa zamanda mahallinde bu-
lundurulması ve bu işlerin iyi organize edilme-
si zarureti vardır. Çok fakir ve muhtacolanla-
ra, baraka inşası için kredi ile tahsis yapılma-
sı isabetli olur kanaatindeyiz.

b) Umumi hayata müessir olan âfetin yar-
dım şekline ait kararname süratle çıkarılma-
lıdır.

c) Talep ve taahhütnamelerin mahallinde
süratle alınması ve değerlendirilmesi zaruridir.

d) Kirada oturan memurların mesken ihti-
yacını temin için bağlı buldukları vekâlet ve-
ya kurumlara baraka inşası lüzumludur.

e) Harita ve proje çalışmaları için hemen
faaliyete geçilmesi yerinde olacaktır.

f) Evleri oturulamaz hale gelenlere sosyal
ihtiyaçlara cevap verebilecek şekilde sıhhi mes-
ken temini için faizsiz uzun vâdeli kredi tah-
sisi lâzımdır. Bu maksatla 1963 bütçesinde 15
milyon lira tahsisat konması ve bir kanun tasa-
rısının Hükümet tarafından hazırlanması, Em-
lâk Kredi Bankasının bir ajansının açılmasını,
meskenlerin halka tip proje, ucuz yapı malze-
mesi ve faizsiz uzun vâdeli kredi ile halkın
kontrolü altında yapılması şekli ile doğrudan
doğruya İmar ve İskân Vekâleti tarafından ya-
pılması şeklinin çeşitli fayda ve mahzurları na-

zarı dikkate alınarak, mahallî şartlara göre han-
gi şeklin tercihi gerektiğinin Hükümet tarafın-
dan objektif olarak tesbitinin lüzumu aşikâr-
dır. Bu hususlarda Hükümetin süratli ve isa-
betli hareketini ümit ve temenni ederiz.

g) Ortaokul ihtiyacı - ilkokulların durumu -
zirai mahsullerin satın alınması, hayvan ahırla-
rının onarımı, zirai kredilerin tecili, ticari kre-
dilerin teddidî, memurlara Emekli Sandığı ta-
rafından avans verilmesi, hastane ve personel
ihtiyaç ve durumu, emniyet ve asayişin takvi-
yesi gibi çeşitli ve teterruata ait talep ve şikâ-
yetler yetkililere ulaştırılmıştır.

Heyetimizin yerinde görüp tesbit ettiklerini
yukarıda sıraladık. Hükümetin, depremin ilk
anından itibaren gösterdiği ilgiyi, işaret ettiğî-
miz hususlarda isabetli şekilde ve süratli olarak
devam ettirip, geçici tedbir ve çarelerle halkın
kış aylarını rahat ve endişesiz şekilde geçirme,
gelecek yıl içinde de birer meskene kavuştur-
ma yolunda ciddi çalışmalarını ümitmekte-
yiz.

Keyfiyeti saygularımızla arz ederiz.

24.9.1962

Kars
S. Atalay

Muğla
M. Akarca

Yozgat
S. Artukmaç

